

Reportatge a Amics dels Animals de la Noguera

Benvingut amic caní

La crisi econòmica ha afectat notablement al col·lapse de totes les gosses de Catalunya. La sobreesaturació dels centres d'acollida, en plena primavera, es un fet que compta amb poques solucions.

El mateix cap del servei de protecció i fauna de la Generalitat, Jordi Ruiz, ja va preveure-ho a principis d'any, a l'assegurar que seria "un any difícil" perquè les dificultats econòmiques de la societat es traduirien, probablement, en un augment d'abandonament massiu d'animals, sobretot a l'estiu.

Mentre, algunes protectores com Els amics dels animals de la Noguera, asseguren que la crisi només és una excusa i que cada primavera reben un nombre similar d'abandonaments.

El telèfon va sonar el dia 24 de desembre de 2009; trucava una senyora de Bellcaire d'Urgell que donava avís de l'existència d'un gos atropellat i malferit al costat de la carretera. Els Amics dels Animals de la Noguera es trobaven davant d'un nou cas d'abandonament, l'abandonament de la Sofia. Quan van arribar al poble es van trobar a la gossa agonitzant llençada dins uns esbarzers pel veïnat. Els molestava molt que un gos es morís davant de casa seva.

Primera imatge de la Sofia

Un cop recollida es van trobar que la Sofia tenia la mandíbula, la pota de davant i la ròtula de la pota de darrera trencades. El veterinari la va operar i quatre hores més tard estava completament fora de perill.

Dies més tard, la protectora rebia un nou avís que informava d'un gos que vagava perdut per Vilanova de la Barca. Era en Bruno, estava molt prim i tenia el fèmur trencat. Després de tres hores d'intervenció, es va poder recuperar. Actualment es troba a la gossera esperant una família amb qui compartir el seu efecte i la seva vida.

Imatge d'en Bruno després de l'operació

Petites històries que encara recorda emocionada la presidenta de l'Associació, Bàrbara Gómez de Segura, mentre passegem per tanques que engarjolen mirades tristes i algun udol innocent. 200 gossos i uns 70 gats abandonats i maltractats que esperen l'arribada d'alguna persona amb qui compartir una nova vida; una situació melancòlica que evidencia els temps difícils que corren pels nostres millors amics. Uns temps que es veuen reflexats en l'estudi que publica cada any, coincidint amb l'inici de l'estiu, la fundació Affinity.

En aquesta edició, el seu "XXII Estudi Anual d'abandonament d'animals de companyia", s'ha convertit en un dels anàlisis sobre estadístiques d'abandonament d'animals més important al nostre país, al comptar amb la col·laboració d'unes 250 associacions d'animals i més de 600 ajuntaments repartits per tota la geografia nacional. Les xifres analitzades corresponen a les dades recollides durant l'any 2009, i la mateixa fundació les resumeix a partir d'una afirmació esgarrifosa: **cada 3'5 minuts es recull del carrer un animal de companyia perdut.**

Sense descartar la magnitud dels fets, l'estudi revela que durant l'any 2009, es van recollir menys animals que l'any anterior: el nombre total de gossos abandonats va ser d'uns 115.879, el que suposa un descens d'un 2%; pel que fa als gats, es van abandonar 35.794 animals, un 7'9%.

Si ens centrem específicament amb la nostra comunitat, Catalunya puja al podi en rècord d'abandonament i es situa en segon lloc si tenim en compte els gossos abandonats (16.486) i capdavantera en l'abandonament felí (5.588).

La mateixa situació s'observa dins de les comarques on cada any, centenars de gossos i gats són abandonats pels seus propietaris. Molts d'aquests acaben deambulant pels voltants d'alguna carretera comarcal, esperant innocentment el seu destí. El centre Amics dels Animals de la Noguera, amb uns recursos econòmics precaris lluita per que aquesta situació desaparegui, tirant endavant una protectora, l'única de la comarca, que proporciona a tots aquests éssers un espai d'espera.

L'estudi, seguint la política de la fundació, també es preocupa per mostrar a tota la societat d'on extreuen les seves dades: gossos abandonats "responsablement" a les protectores, animals abandonats directament al carrer i animals extraviats. Casos que no deixen de mostrar-nos el baix nivell de respecte que tenim cap a, en teoria, els nostres millors amics i ens endinsen en una reflexió que compta amb poques respostes i que es basa en la següent qüestió: si som capaços d'abandonar centenars de gossos cada any, fins on pot arribar la crueltat de les nostres accions?

Aquest és l'interrogant que es planteja sovint la presidenta de l'Associació, Bárbara Gómez de Segura que m'explica: " la causa principal d'aquests abandonaments es troba en la manca de sensibilització i educació envers el respecte als animals i els éssers vius amb els qui compartim el planeta". "La crisi és una excusa per tots aquells que es volen desprendre del seu animal de companyia" – m'indica. Responsable de l'única protectora d'animals abandonats de la Noguera, Els Amics dels Animals, la Bárbara treballa a jornada completa per tenir cura dels seus fills, com diria ella mateixa: "La nostra

és una associació sense ànim de lucre que s'esforça per donar als gossos i als gats unes condicions de vida dignes, mentre esperen ser adoptats". El que denuncia principalment aquesta protectora és el número d'abandonaments de gossos i gats que s'enregistren cada any en terres lleidatanes; si observem l'estat de saturació en que es troba la protectora, podrem experimentar l'escassa consideració que els propietaris tenen per les seves mascotes. " les miren i juguen amb elles mentre són petites –m'assegura la Bárbara – però quan els animals es fan adults, quan comencen a ésser incòmodes, els abandonen en descampats, carreteres, abocadors d'escombreries..." .

Els estudis ens han demostrat que les persones necessiten per naturalesa conviure amb animals domèstics, ja que ens aporten un gran nombre d'efectes positius. Si per nosaltres resulta beneficiós, hem de procurar que els animals tinguin una bona vida amb nosaltres i intentar esborrar els dos tipus de problemes principals relacionats amb la convivència: l'abandonament i el maltractament.

Porta d'entrada a Els Amics dels Animals de la Noguera

Una altra peça clau del centre seria el grup de voluntaris que s'esforça per donar als gossos i als gats unes condicions de vida dignes en el seu pas per la protectora. Les seves tasques es basen en l'ajuda a la neteja, feines administratives i treballs en el tema de l'adopció. L'adopció és el tema més important i, al mateix temps, el que més preocupa a tots els integrants d'aquesta associació: "tenim poques adopcions, normalment la gent busca un gos de raça o un cadell; falta molta sensibilització i informació sobre els nostres centres".

La protectora es defineix com una associació que no sacrifica als animals si no és que pateixen i no hi ha per ells possibilitat de curació. Tot i el debat existent, el centre esterilitza i xipa tots els animals, per tant aposta per la tinença responsable: "l'esterilització és la solució a la cria incontrolada d'animals domèstics" – em ressalta Bárbara – "donada la situació de saturació en que es troba el centre de protecció, seria impossible controlar el zel de tots els gossos i gats". A més, assegura que aporta altres efectes positius, com ara la millora de la convivència, evita patologies del sistema reproductor tant en els mascles com en les femelles, no modifica aspectes de la seva intel·ligència, ni provoca depressions i evita els hàbits de fugida durant el període de zel.

Aquesta és la pràctica que realitzen la majoria de protectores d'animals; no obstant, existeix una part de la població que es situa en contra i argumenta que és un sofriment sense motiu; una imputació d'una part d'ells que els fa éssers vius. Arguments que queden completament enfonsats si tenim en compte tots els objectius i les accions en benefici dels animals que desenvolupen les protectores; només lluiten pel bé d'aquestes espècies.

L'esterilització és el procediment quirúrgic que realitza el veterinari a fi d'extirpar els òrgans reproductors de l'animal. És la forma més efectiva d'evitar l'activitat reproductora i l'abandonament o l'eutanàsia de cadells no desitjats. Sempre hi ha un petit risc, ja que l'operació es realitza amb anestèsia general i en molts casos, l'animal s'acaba engreixant, fet controlable amb l'alimentació. Aquest és l'únic efecte negatiu que queda amagat darrera d'un gran nombre

d'avantatges, com ara la reducció del risc de càncer de mama i tot tipus d'infeccions en les femelles o la reducció de l'agressivitat en els mascles.

Enmig de les muntanyes de Foradada i rodejat d'un gran nombre de camps de conreu, una porta metàl·lica engarjola un gran nombre de gossos que borden l'arribada d'un desconegut. Uns udols agressius i forts que s'esfumen quan t'acostes a ells. N'hi ha de totes mides, colors i rasses; crits innocents que concentren les seves forces en atreure l'atenció dels visitants. Passadissos entrelligats ens transporten als habitacles dels animals, construïts amb molta cura pels voluntaris a partir de materials que els han donat altres voluntaris o socis de l'organització: casetes fetes amb contenidors de vidre, abeuradors de plàstic o llits en desús. L'espai es troba distribuït segons les espècies, les races i la personalitat de cada gos. Aquest fet crida molt l'atenció ja que podem observar les compatibilitats entre els caràcters de cada animal. "Normalment a cada grup hi trobem un mascle dominant superior, que guia a tots els altres; a l'inici, quan entra un nou gos a la protectora hem de realitzar diverses proves de convivència per a que el gos es senti a gust dins els seu habitacle" – m' explica Bárbara.

Dos gossos mostrant efecte cap a la seva actual propietària

Els gats, per la seva banda, també compten amb un espai adaptat especialment per ells on hi son característics els amagatalls i les estructures verticals.

El jardí dels gats, adaptat a les seves condicions

La jornada laboral de la Bàrbara i els altres voluntaris comença pel matí. La primera tasca que realitzen és passejar a tots els gossos i després es centren en la neteja i l'alimentació. Tots gaudeixen d'una especial cura de la higiene i d'un centre d'atenció veterinari i psicològic de pagament.

La protectora lluita no només per donar un espai a tots els animals, sinó que també els proporciona protecció, efecte i els ajuda a superar el trauma de l'abandonament, així, consideren que els gossos abandonats sostenen aquest trauma de per vida: "mai arriben a entendre el que ha passat ja que ells mai abandonarien al seu grup familiar" – m'explica la Bàrbara; " és una forma de traïció duríssima que genera que molts gossos quedin traumatitzats per sempre més, es deprimeixin o fins i tot arribin a morir".

Els amics dels Animals de la Noguera, es sosté econòmicament gràcies a les aportacions de capital que ingressen diverses fonts privades i també gràcies a les ajudes provinents de la Generalitat de Catalunya.

El govern català destina cada any 50.000.000 d'euros a les protectores. Xifra extraordinària però insuficient, donada el nombre de protectores que existeixen al nostre país. Segons la presidenta de l'associació: "ni la Generalitat ni els ajuntaments tenen voluntat de treballar en aquest tema. Si des de l'administració no hi ha consciència del problema, no es pot sensibilitzar a la població". Reivindicació que s'entén un cop vista la situació precària en que es troba sumida la protectora. Aquest fet no deixa de mostrar-nos la incompetència dels ajuntaments per arribar a complir el que dicta la llei 22/2003 de 4 de juliol, de protecció dels animals, avui reformulada pel decret 2/2008.

Un gran nombre d'ajuntaments de Catalunya no disposa d'un servei de recollida d'animals abandonats i simplement actuen com s'ha actuat tota la vida; matant a l'animal en qüestió. Per tant es pot arribar a plantejar que no tenen en compte el que s'exposa al capítol II, article nº16: Correspon als ajuntaments de recollir i controlar els animals de companyia abandonats, perduts o ensalvatgits i de controlar els animals salvatges urbans. Els ajuntaments han de disposar d'instal·lacions de recollida d'animals abandonats o perduts adequades i amb capacitat suficient per al municipi o convenir la realització d'aquest servei amb entitats supramunicipals o amb altres municipis.

"Les sancions que s'apliquen sempre són les mínimes quan haurien de ser exemplars en matèria de maltractament i abandonament. La llei té buits i encara estem pendents que s'aprovi el reglament". Així ens resumeix Bàrbara Gómez la situació d'espera i resignació que es viu des de les diverses protectores de Catalunya: "Els gossos no tenen dret a la justícia i si el govern no mostra cap tipus d'interès per acabar amb aquesta problemàtica, la societat tampoc podrà fer-ho".

No obstant, existeixen varis decrets que penalitzen el maltractament i l'abandonament dels animals i consideren aquestes accions com a delictes. Així s'exposa als articles 337 i 632.2 del codi penal, si tenim en compte el terme

maltractament (tenir els animals en males condicions de vida o per violència directa). Un delictes penat amb pena de presó de 3 mesos a 1 any. Si tenim en compte el concepte d'abandonament, també es contempla a l'article 631 del codi penal. El càstig es basa en una pena de multa de 20 a 30 dies.

Tot i la normativa existent, les protectores continuen lluitant per a que aquesta sigui ampliada i es castigui a totes les persones que no respectin el món animal. Els Amics dels Animals de la Noguera també fomenta el respecte envers els animals i la natura; si els preguntem per les perspectives de futur, es mostren poc esperançadors i asseguren que a llarg termini l'única solució viable per reduir l'abandonament i el maltracte animal es centra en la sensibilització de la societat i la tasca del govern centrant les seves accions en endurir la normativa existent, fomentar l'adopció, la castració, la tinença responsable i la educació a les escoles. També ens aporten una nova idea: el fet de transformar la compra en un procés d'adopció per que les persones siguin responsables dels seus animals i s'adonin del que realment implica comprar un ésser viu.

Per la seva banda, la presidenta de l'associació, assegura que a curt termini, l'única solució viable és la castració dels animals de companyia: “ d'aquesta manera evitaríem en poc temps totes aquelles camades indesitjades que acaben a caneres, protectores i sota les rodes dels cotxes”.

La presidenta de l'associació, Bàrbara Gómez de Segura & Co.

Aquesta és la situació en la que es troba l'única protectora d'animals de la Noguera; no obstant, no deixa de ser un reflex de la situació incerta que viuen moltes protectores i gosses a l'espera de normatives governamentals que acabin extingint els greus problemes que pateix el sector animal.

La societat, per la seva banda, també compta amb cert grau de responsabilitat. S'ha de tenir en compte que són les persones qui desenvolupen l'acció de deixar els animals abandonats, sense advertir els efectes positius que els generaria el fet de conviure amb ells. Estudis recents asseguren que la convivència amb animals de companyia redueix el risc a patir malalties cardíaques, malalties relacionades amb l'estrès mental i aconseguir un major benestar psicològic. Al mateix temps que ajuden a combatre la solitud, són incentius a l'hora de practicar exercici físic i ajuden, per tant, a mantenir una bona forma física i mental.

Conclusions i agraïments

Aquest reportatge m'ha servit per descobrir i estudiar de prop el món real de les protectores. A partir de la inserció directa dins de la protectora, he conegut un gran nombre d'històries narrades en primera persona que tenen a veure amb el món de l'adopció canina; també he observat el camí que segueixen molts gossos abandonats, la majoria rescatats de la línia de la mort. M'agradaria agrair especialment l'ajuda de la presidenta de la protectora Els Amics dels Animals de la Noguera, Bárbara Gómez de Segura que em va proporcionar un gran nombre d'informació i em va permetre l'entrada dins de la protectora amb càmera en mà. Aquest fet em va ajudar a realitzar un reportatge fotogràfic adjuntat en un cd al final d'aquest treball. Ha estat una experiència inigualable, molt interessant que m'ha permès observar la realitat dels fets: on van a parar el gran nombre d'animals que s'observen deambulants sols per les carreteres, o en el meu cas, pel poble mateix i quin és el tracte que se'ls ofereix.

ENTREVISTA

a la presidenta de l'associació, Bárbara Gómez de Segura

1-Espanya és el país amb major nivell d'abandonament d'animals domèstics. Davant d'aquesta situació i des del seu punt de vista, quina creu que és la causa principal d'aquests abandonaments?

En primer lloc, la manca de sensibilització i educació envers el respecte als animals i els éssers vius amb els qui compartim el planeta. La manca d'informació sobre temes com la castració, com l'educació del cadell i la tinença d'animals comporta un nombre elevadíssim d'abandonaments.

2-Creu que la Generalitat de Catalunya o fins i tot els ajuntaments locals actuen de forma positiva davant l'abandonament massiu d'animals?

Ni la Generalitat ni els ajuntaments tenen voluntat de treballar en aquest tema. Si des de l'administració no hi ha consciència del problema, no es pot sensibilitzar a la població. La competència en matèria d'animals abandonats la tenen els ajuntaments; molts ajuntaments de Catalunya no disposen d'un servei de recollida d'animals abandonats, així que incompleixen la llei de protecció dels animals sistemàticament i sense rebre cap sanció.

Les sancions que s'apliquen sempre són les mínimes quan haurien de ser exemplars en matèria de maltractament i abandonament. La llei té buits i encara estem pendents que s'aprovi el reglament.

3- Quina creu que és la solució per acabar amb aquest problema?

A llarg termini, educar als més petits en el respecte als animals, sensibilitzar a la població. Sancionar amb contundència i exemplaritat. Fomentar l'adopció, la castració i la tinença responsable.

A curt termini, l'única solució és castrar els animals de companyia. D'aquesta manera evitaríem en poc temps totes aquelles camades indesitjades que acaben a caneres, protectores i sota les rodes dels cotxes; si no neixen més animals i la població opta per l'adopció i no la compra, les caneres i protectores baixarien el nombre d'animals acollits, la qual cosa significaria una millor

qualitat de vida pels que hi viuen, i s'evitaria molt patiment innecessari i moltes morts d'animals innocents.

4- Creu que la crisi en la que ens trobem ha afavorit l'abandonament d'animals de companyia?

Crec personalment que la crisi és una excusa per tots aquells que es volen desprendre del seu animal de companyia. Al nostre refugi, la crisi sí ha estat la causa de moltes baixes de socis i padrins. De tota manera, els abandonaments augmenten any rere any, hi hagi crisi o no.

5- El 52% de la societat espanyola conviu amb un animal domèstic. Des del seu punt de vista, perquè els humans necessitem d'aquesta companyia?

En un principi, l'home va domesticar aquests animals amb una finalitat, com una eina de treball, per guardar els ramats, per treballar al camp, etc. L'evolució ens ha portat a aquest punt en que l'animal s'ha convertit en un més de la família, s'ha creat un vincle afectiu; la noblesa i la fidelitat d'aquests animals són dignes d'admiració i tot un exemple en aquesta societat en la que vivim.

6- Creu amb una sensibilització de la societat respecte a aquest tema? Quines són les seves perspectives de futur?

Crec que la única solució és la sensibilització, però l'administració no està fent quasi bé res per canviar aquesta situació. Si l'administració no treballa aquests aspectes, les protectores continuarem desbordades i milions d'animals continuaran morint i patint per la irresponsabilitat dels polítics i de la població en general. Des dels refugis, les perspectives no són massa esperançadores: cada any ens arriben més casos d'abandonaments, maltractaments, injustícies, sense que veiem cap llum que ens faci pensar que estem en el bon camí.

7- Quin és l'objectiu principals de l'associació amics dels animals de la noguera?

Amics dels Animals de la Noguera lluita per fomentar la tinença responsable, la castració, l'educació en el respecte als animals, i per donar una bona qualitat de vida a tots aquells animals que viuen al refugi. Busquem per tots ells una llar on puguin tenir tot allò que mereixen, totes les atencions i l'estima que se'ls ha negat fins el moment d'arribar a les nostres instal·lacions.

8- Com va néixer aquesta protectora?

En tota la comarca de la Noguera no hi ha cap centre d'acollida d'animals, tot i la obligatorietat de tenir-la. La protectora va néixer d'aquesta mancança i de les ganes enormes de posar-hi el nostre granet de sorra en una causa tan justa i tan oblidada i poc entesa com aquesta.

9- Quants voluntaris formen part de l'associació? En que consisteix la seva tasca?

A la protectora som 10 voluntaris. Alguns només ajuden en la neteja, d'altres fan feines administratives i d'altres treballen el tema de l'adopció. Depèn de la disponibilitat de cadascú.

10- Quin és l'aforament màxim d'animals que pot tenir sota la seva protecció l'associació? Quin és l'estat actual?

Ara mateix, després de totes les ampliacions i millores, l'ideal fóra tenir-ne 150. Ara mateix en tenim 200 gossos i 70 gats, així que ens trobem desbordats. Massa animals per tan pocs voluntaris, tot i que n'estem molt orgullosos de la nostra tasca i els animals tenen una molt bona qualitat de vida i, al nostre entendre, són feliços.

11- Com es pot col·laborar amb Amics dels Animals de la Noguera?

Es pot col·laborar de moltes maneres: recollint material (mantes, pinso, llaunes, productes de neteja), fent donacions econòmiques, fent-te soci o apadrinant un animal, col·laborant en les feines de neteja i en les visites al veterinari, passejant gossos, fent difusió dels nostres casos més urgents, fomentant la castració i difonent díptics, informació, etc.